

Uitnodiging voor een reis

*Ga op de kruispunten staan, denk na,
kijk naar de oude wegen.
Welke weg leidt naar het goede?
Sla die in, en vind rust.
Jeremia 6:16*

Meg

1967

Een klein meisje met een grijs wollen jasje aan en een rood gebreid mutsje op liep alleen door de sneeuw, op zoek naar de glinstering van goud. Mama had rinkelende belletjes van iemand gekregen voor Kerst, en glimlachend had ze die aan de voordeur gehangen. Dus toen de wind de belletjes weggerukt en meegevoerd had, wilde de vijfjarige Meg ze koste wat kost terugvinden om mama weer gelukkig te maken.

Neuriënd zocht Meg tussen de struiken in de tuin. Ze was dol op verstoppertje spelen. Ze zou wel willen dat mama of Rachel verstoppertje met haar speelde, maar mama had het te druk om te spelen en de elfjarige Rachel zei altijd dat ze te groot was voor babyspelletjes. Was papa maar niet naar de hemel gegaan om bij God te zijn! Papa kon heel goed verstoppertje spelen.

Geduldig speurde Meg naar de kwijtgeraakte belletjes, bijna een uur

lang, en eindelijk zag ze er eentje glinsteren in een berg sneeuw bij de garage van mevrouw Anderson. Meg hield haar schat stevig vast en huppelde de oprijlaan en de verandatrap op.

Mama stond met een boos gezicht bij de deur. 'Margaret Fowler! Heb je niet gehoord dat ik je riep?'

'Mama, ik heb ze gevonden!' Stralend bood Meg haar geschenk aan.

Mama trok Megs mutsje af en haar dikke blonde krullen kwamen tevoorschijn. 'Hoe vaak moet ik het nog zeggen? Trek je laarzen buiten uit. Ik wil geen sneeuwtroep op deze vloer.'

Meg liet haar laarsjes op de veranda achter en danste naar binnen, rinkelend met de belletjes. 'Kijk, mama! Ik heb je belletjes gevonden!'

Mama fronste haar wenkbrauwen en deed de deur dicht. 'Welke belletjes?'

Meg Crane stapte over de drempel van haar ouderlijk huis in Kingsbury, Michigan. Het rinkelen van haar sleutels weergalmde in de hal. Bijna veertig van haar zesenvestig levensjaren had ze in het victoriaanse huis van haar familie doorgebracht, maar nog nooit had het zo hol en eenzaam aangevoeld als nu. Meg trok de deur achter zich dicht, liet zich langzaam op de vloer zakken en leunde met haar hoofd tegen de houten lambrisering.

Weg. Becca was weg. Haar geliefde dochter was uitgevlogen.

Meg wenste dat ze langer bij elkaar hadden kunnen blijven. De vierde dag van augustus was te snel angebroken en nu zat haar enige kind in een vliegtuig naar Londen, waar ze het eerste jaar van haar studie zou doorbrengen.

Becca's levendige aanwezigheid in huis had Meg zo heerlijk afgeleid en beziggehouden. Er was zo veel voor hen samen te doen geweest, ze hadden zo veel voorbereidingen moeten treffen voor het avontuur aan de andere kant van de oceaan. Becca's blijdschap en enthousiasme hadden Meg tijdelijk opgebeurd en kracht gegeven om boven haar eigen verdriet uit te stijgen.

Maar nu overspoelde het lege huis haar met een verschrikkelijke stilte.

Moeder was ook weg. Nog steeds.

Maanden na Ruth Fowlers dood had Meg nog de impuls moe-

ten bedwingen om haar moeder luidkeels te begroeten, elke keer als ze in huis aankwam. Nog altijd verwachtte ze dat moeder bij het avondeten aan tafel zou komen zitten. Nog altijd luisterde ze of ze haar voetstappen op de trap hoorde. Nog altijd bleef ze bij de deur van haar slaapkamer staan en onderdrukte ze de neiging om welterusten te zeggen.

Waarschijnlijk zou het ook lang duren voordat ze Becca's afwezigheid had verwerkt. Ze zou Becca's roze waterfles zoeken op het aanrecht in de keuken. Ze zou blijven luisteren of ze het opgewekte neuriën van haar dochter zou horen, terwijl die luisterde naar haar iPod. Waarschijnlijk zou ze voorlopig nog rond middernacht wakker worden en verwachten dat ze Becca weer veilig thuis zou horen komen na een avondje uit met vriendinnen. Maar nu waren de melancholieke zuchten van de antieke staande klok en het zachte gezoem van de koelkast de enige geluiden in huis.

Meg Crane was alleen. Helemaal alleen.

Wat nu?

Meg liet haar hoofd zakken en huilde.

Op zaterdagavond zette Meg plichtsgetrouw de wekker. Liever zou ze op zondagochtend in bed zijn gebleven, maar ze voelde zich toch gedrongen om naar de kerk te gaan. Ze kwam altijd precies tijdens het openingsgezag binnen in de Kingsbury Community Church. Jarenlang had ze geoefend op de veiligste manier om elke interactie met andere gelovigen te vermijden: aankomen terwijl iedereen al aan het zingen was, helemaal achterin gaan zitten, in de hoek vlak bij de uitgang, en vóór de zegen vertrekken. Haar geringe lengte – ze was nog geen een meter zestig lang – was een groot voordeel bij het ongezien naar binnen en naar buiten glippen. Gewoonlijk werkte haar onzichtbaarheidsstrategie op zondag uitstekend.

Deze zondag stond de vrouw van pastor Dave, Sandy, echter in het portaal toen Meg naar buiten ging. Meg liep alsof ze haast had, in de hoop dat haar vastberaden blik en stap de indruk zouden wekken dat ze andere afspraken moest nakomen. Maar toen

Sandy glimlachte en haar naam noemde, wist Meg dat haar plannetje was verijdeld.

‘Ik hoopte al dat ik je vanmorgen te pakken zou krijgen, Meg. Ik heb je de laatste maanden niet meer gesproken. Hoe gaat het met je?’

‘Prima, Sandy, dank je. En met jullie?’

‘Met ons gaat het goed. We genieten van dit heerlijke weer. De zomer is altijd zo prachtig in Michigan, vind je niet?’

Meg hoorde het koor het lied na de zegen zingen en wist dat er niet veel tijd meer was voordat het voorportaal zich zou vullen met mensen die ze niet wilde spreken. Het kostte zo ontzettend veel inspanning om niet in tranen uit te barsten. Eén blik van medelijden, één vriendelijk uitgesproken woord en ze zou waarschijnlijk helemaal instorten. Voorzichtig schuifelde ze in de richting van de buitendeur.

‘Deze kregen we pas in de brievenbus, en ik moest meteen aan jou denken.’ Sandy overhandigde haar een donkerpaarse folder. ‘Het gaat over de herfstprogramma’s van het New Hope retraitecentrum. Je kent New Hope toch wel?’

Meg had het retraitecentrum nooit bezocht, maar als levenslange inwoner van Kingsbury had ze het gebouw met het bijbehorende terrein vaak in het voorbijgaan gezien. ‘Ik... eh... Ik weet waar het is, maar dat is het wel zo’n beetje.’ De deuren naar de kerkzaal gingen al langzaam open, en ze kon elk moment omsingeld worden.

Sandy had blijkbaar geen haast. ‘New Hope is een geweldige instelling,’ vervolgde ze. ‘Ik ben al naar heel veel van hun programma’s geweest, en vooral dit programma is heel goed.’

Meg veegde haar asblonde krullen weg bij haar ogen en veinsde belangstelling toen Sandy haar de alinea over een ‘gewijde reis’ liet zien.

‘Het gaat allemaal over het verdiepen van je relatie met God door gebed en andere geestelijke oefeningen,’ legde Sandy uit. ‘En gezien de veranderingen die jij de laatste maanden hebt moeten doormaken, dacht ik dat deze groep je misschien zou kunnen helpen om je weg te vinden.’

Meg beet op haar lip. Blijkbaar had de voorganger met zijn vrouw besproken hoe moeilijk het rouwproces haar viel.

Sandy vervolgde met zachte, vriendelijke stem: 'Ik herinner me nog hoe ik me voelde toen mijn moeder stierf, en ik weet hoe sterk jullie band was.'

Hoe sterk onze band was?

Meg voelde de hitte opstijgen langs haar hals en gezicht. De donkerrode vlekken op haar lichte huid verraadden haar weer eens. Ze had een hekel aan die vlekken. Klikspanen.

'Heel lief dat je aan me dacht, Sandy,' zei ze. Ze hield haar ijskoude hand tegen haar keel om die af te koelen. 'Wil je pastor Dave alsjeblieft vertellen dat zijn preek van vanmorgen me erg heeft aangesproken?'

Daarna glipte ze snel de glazen deuren uit voordat iemand anders naar haar kon glimlachen en haar bij haar naam kon noemen.

Hannah

1976

De zevenjarige Hannah Shepley was dol op Bruine Beer, aan wie ze al haar geheimpjes en zorgen veilig kon toevertrouwen. Toen een van zijn vriendelijke ogen van zijn hoofd viel en verdween, was ze ontroostbaar.

Juffrouw Betty, de bejaarde buurvrouw, aaide Hannah met haar reumatische hand over haar bolletje en zei dat ze zich geen zorgen hoefde te maken. Zij kon de ogen van Bruine Beer wel repareren. Nog altijd in tranen vertrouwde Hannah de beer toe aan juffrouw Betty, die beloofde dat ze hem snel terug zou geven.

Toen Bruine Beer twee dagen later weer thuiskwam, zei juffrouw Betty stralend: 'Hier, Hannah. Zie je wel? Zo goed als nieuw!'

Maar toen Hannah in de ogen van Bruine Beer keek, herkende ze hem niet meer. En ze wist zeker dat hij haar ook niet herkende. De alleswetende, vriendelijke uitdrukking was verdwenen, vervangen door de nietszeggende, geheugenloze sturende blik van twee grote plastic knopen. Hannah was haar beste vriend en vertrouwing kwijt.

Haar moeder voelde zich opgelaten omdat ze zweeg. 'Wat zeg je dan, Hannah? Juffrouw Betty heeft hard gewerkt om je beer voor je te repareren.'

'Dank u wel, juffrouw Betty,' fluisterde Hannah. Maar toen ze alleen op haar kamer was, barstte ze in tranen uit.

'Ik voel me altijd zo veel beter nadat ik u heb gesproken,' zei de huilende vrouwenstem aan de andere kant van de telefoon.

De negenendertigjarige Hannah Shepley glimlachte. Ze was dol op haar werk. Al vijftien jaar diende ze als hulppredikant in de Westminster Church in Chicago, en nog altijd hield ze van wat ze deed.

'Laten we een afspraak maken om samen te bidden,' zei Hannah. Ze pakte haar agenda en bekeek haar schema voor vandaag: dinsdag 5 augustus. Ze zat volgeboekt tot en met een vergadering tijdens het avondeten. 'Is acht uur te laat voor u?' vroeg ze. 'Ik kom met alle plezier bij u thuis, maar u bent ook welkom op mijn kantoor... wat u het beste uitkomt.' Ze spraken af op Hannahs kantoor.

Hannah had nooit spijt gekregen van haar besluit om haar kantoor veel comfortabeler in te richten dan haar eigen huis. Niet alleen omdat die gezellige omgeving een veilige haven bood aan mensen in een crisis, maar ook omdat ze het grootste deel van haar leven hier doorbracht. Ze had zelfs al een keer berekend hoeveel tijd ze in haar huis aanwezig was, behalve om te slapen, en ze had ontdekt dat haar woning in dat opzicht op de derde plaats kwam.

Nog na ziekenhuizen.

Hannah keek op haar horloge en pakte haar sleutels. Ze moest tegen tien uur in het ziekenhuis zijn om met Ken Walsh te bidden vóór zijn openhartoperatie.

En als ze daar toch was, kon ze meteen even gaan kijken bij Mabel Copeland, die daar herstelde van de operatie waarbij ze een kunstheup had gekregen. Als ze opschoot, zou ze onderweg nog tijd hebben om bloemen te kopen.

In de gang botste ze bijna tegen Steve Hernandez, de hoofd-

predikant van Westminster, op. ‘Ga je er weer vandoor?’ vroeg Steve.

‘Vanmorgen iemand die geopereerd wordt en daarna een aantal afspraken voor pastorale zorg.’ Hannah deed haar halflange, licht-bruine haar achter haar oren. ‘Ik heb weer eens zo’n dag waarop ik op drie plekken tegelijk moet zijn. Je weet hoe dat gaat.’

‘Kan ik je vandaag ergens mee helpen?’ vroeg Steve.

Dat vroeg Steve altijd, en Hannah zei altijd nee. Ze had alles onder controle. Toch was ze dankbaar dat hij er een gewoonte van maakte om hiernaar te informeren. Veel hoofdpredikanten vonden het vanzelfsprekend dat hun hulppredikanten al het werk deden. Steve niet. Hij probeerde altijd in geestelijk opzicht de vinger aan de pols te houden bij zijn medewerkers, en daarom hielden ze allemaal van hem.

‘Zorg er wel voor dat je vandaag nog wat tijd neemt om adem te halen, Hannah.’

Ze lachte. ‘Ik heb voor volgende week donderdag wat adem-tijd ingeroosterd.’

De volgende ochtend klopte Steve net voor acht uur op de open deur van haar kantoor. ‘Alweer zo vroeg van start?’ vroeg hij met een blik op zijn horloge.

Hannah keek op van haar lectuur en onderdrukte een gaap. ‘Vanmorgen was ik in het ziekenhuis om vóór zijn operatie nog met Ted en zijn gezin te bidden. Eigenlijk wilde ik bij hen blijven wachten, maar ik heb een vergadering om negen uur. Ik ga later nog wel terug om te kijken of het goed met hem gaat.’ Ze wees uitnodigend op haar bruine suède bank. ‘Kom binnen, Steve. Ga zitten.’

Hij legde een kussen en een deken opzij. ‘Ben je vannacht wel naar huis gegaan?’

‘Ik doe straks nog een dutje.’ Ze nam een slokje koffie. ‘Wat is er?’

Ze hoorde Steve diep ademhalen, het was duidelijk dat hij iets op zijn lever had. ‘Hannah, de ouderlingen en ik hebben een beslissing genomen die jij niet leuk zult vinden. Maar ik

hoop toch dat je het als een geschenk in ontvangst kunt nemen.’

Hannah klemde haar kaken op elkaar en begon onmiddellijk te bedenken wat hij nu zou kunnen gaan zeggen. Verbazingwekkend hoeveel verschillende gedachten er binnen vijf seconden door haar hoofd konden vliegen. Eén schot in de lucht en ze was alweer aan het racen. Ging het om een reorganisatie van het personeel? Werd een van de programma’s van de kerk afgeblazen? Moest ze toezicht gaan houden op een ander team?

‘We geven jou een sabbatical van negen maanden,’ zei hij. ‘Vanaf september.’

Slippend en abrupt kwamen haar gedachten tot stilstand. ‘Ik begrijp het niet,’ zei ze. Haar blik zweefde over zijn gezicht, op zoek naar non-verbale aanknopingspunten.

‘Dat weet ik. Maar dit is al vaker ter sprake gekomen en het wordt tijd dat jij eens rust neemt. Jij werkt hier al bijna vijftien jaar zonder dat je vakantie hebt genomen. Je bent er ruimschoots aan toe.’

‘Maar er zijn zo veel predikanten die veel langer doorgaan en nooit vakantie krijgen,’ bracht zij ertegen in. ‘Bovendien heb ik vorig jaar zes weken vrij gehad!’

Steve lachte. ‘Om te herstellen van een ingrijpende operatie! En als ik me goed herinner, bleef je thuis gewoon doorwerken.’

Ze schudde nadrukkelijk haar hoofd. ‘Ik heb geen sabbatical nodig. Ik ben dol op mijn werk, en het gaat prima met me.’

‘Je brengt ons niet meer op andere gedachten, Hannah. Het is al besloten. En om onze liefde en waardering voor jou te tonen – en je te helpen echt tot rust te komen – hebben een paar mensen genoeg geld gedoneerd om in al je levensbehoeften te voorzien.’

Van zo’n royale sabbatical voor een hulppredikant had Hannah nog nooit gehoord, en dus vertrouwde ze het niet helemaal. Ze wist dat ze haar gezichtsuitdrukking niet onder controle had, dus wendde ze haar blik af naar het plantje en de ballon met ‘Van harte beterschap!’ die ze later op de dag in het ziekenhuis zou bezorgen.

Steve begreep haar reactie en probeerde haar onuitgesproken

angst te ontcrachten. ‘Je wordt niet ontslagen, Hannah, dat be-
loof ik je. Je doet je werk uitstekend, de gemeente houdt van je
en je bent een geweldige collega.’

Nog steeds wilde ze hem niet aankijken. Ze vertrouwde zich-
zelf niet. Vanuit haar ooghoeken zag ze dat hij voorover leunde
op de bank, zijn ellebogen stevig op zijn knieën zette en zijn
handen in elkaar sloeg. Dit was Steves ernstige houding, die hij
had gereserveerd voor bijzonder riskante ogenblikken in de pas-
torale zorg: stellen die op het punt van scheiden stonden, tieners
met zelfmoordgedachten, ouders die hun geloof dreigden te ver-
liezen na de dood van een kind. Dan zette Steve zijn hakken
stevig in de grond en trok hij aan een onzichtbaar touw om deze
vertwijfelde personen weg te trekken bij de afgrond van de wan-
hoop, tot ze veilig waren in de sterke armen van God.

Blijkbaar dacht Steve dat zij nu op zo’n rand balanceerde.
Welke rand? Ze kon zich niet herinneren dat hij het touw ooit
voor haar gebruikt had. Ze had het touw niet nodig. Echt niet,
echt niet.

‘Weet je die geweldige preek over Johannes 15 nog, die je een
paar maanden geleden hield?’ vervolgde hij.

Hannah gaf geen antwoord. Ze had het akelige gevoel dat haar
wijze woorden over Jezus als de wijnstok en God de Vader als
de wijnbouwer nu elk moment tegen haar gebruikt konden gaan
worden.

‘Je hebt de gemeente verteld dat bij snoeien geen straf is, maar
een verbetering. Je hebt ons eraan herinnerd dat bij snoeien Gods
manier is om ons te vormen, zodat we nog meer op Christus gaan
lijken. Jezus zei dat de ranken die gesnoeid worden, de ranken
zijn die vrucht dragen. En jij draagt vrucht, Hannah. In over-
vloed. Deze sabbatical is geen straf, maar bij snoeien. Het wordt
tijd om toe te laten dat God voor je zorgt en dat Hij jou vormt,
zodat je nog meer op Christus gaat lijken.’

‘Maar vanaf september?’ riep ze uit. ‘Dat is onmogelijk! Ik heb
al die herfstprogramma’s al gepland. Zo snel kan ik alles hier toch
niet afronden. En wie zou mijn plaats willen innemen?’

Steve aarzelde, en juist door zijn aarzeling begreep Hannah hoe

de vork in de steel zat. Deze sabbatical was al een tijd geleden gepland. Ze hadden het haar alleen nog niet verteld. Tot nu toe. Waarom hadden ze haar niet langer van tevoren gewaarschuwd? Waarom hadden ze haar niet bij de planning betrokken? Bovenal: waarom hadden ze niet al vanaf het begin open kaart met haar gespeeld?

‘We hebben alles al geregeld, Hannah. Je hoeft je nergens zorgen over te maken, dat beloof ik.’

Dit was waanzin. Absoluut absurd. Hoe kon dit nu gebeuren?

Steve sprak zacht en geruststellend verder. ‘Je hebt hier in Westminster geweldig werk geleverd, dat vinden je collega’s en de ouderlingen allemaal. Maar ik denk ook dat je wat tijd en ruimte nodig hebt om je persoonlijke en je professionele identiteit uit elkaar te houden. Je weet niet meer wie je bent als je geen pastoraal werk doet. Je weet niet wat je moet beginnen als anderen je niet nodig hebben. En je hebt geen idee hoe moe je bent. Geloof me. Ik heb het zelf ook meegemaakt.’

Hoewel zijn stem vriendelijk klonk, kromp ze ineen.

‘Jaren geleden heeft mijn hoofdpredikant ditzelfde gesprek met mij gevoerd, Hannah. Hij zag waarschuwingssignalen in mijn leven die ik zelf niet zag, en hij kwam in actie. Zijn interventie werd de redding van mijn bediening, mijn gezin en mijn gezondheid. Dat was een enorme zegen voor mij, en ik hoop dat dit een zegen voor jou zal zijn.’

Ze wilde het niet horen. Ze was niet opgebrand, en ze stond niet op de rand van de afgrond. Zij had geen gezin om zich zorgen over te maken en haar gezondheid was uitstekend. Zij had geen vakantie nodig. Echt niet, echt niet.

‘Kan ik niet gewoon een maand vrij nemen?’

‘Nee.’

‘Drie maanden dan? Dan ga ik wel ergens in retraite, onder begeleiding, en dan kom ik hernieuwd en verkwikt terug.’

Steve was onvermurwbaar. ‘We hebben het hier over radicaal bijsnoeien. Als we jou maar een paar maanden geven, ga je alleen maar zitten aftellen tot je terug kunt komen en de draad weer op dezelfde manier kunt oppakken.’

‘Maar negen maanden is bijna een heel schooljaar! Wat moet ik in vredesnaam doen met al die vrije tijd?’

Hij glimlachte vriendelijk. ‘Maak je maar niet druk. Je hoeft het niet allemaal nu meteen uit te puzzelen. Later kunnen we nog wel praten over hoe je die tijd zou willen besteden. Ik heb wel een paar ideeën. De prioriteit is dat jij ergens terecht komt waar je kunt terugschakelen en *echt* kunt uitrusten. Wij zullen er alles aan doen om te zorgen dat je zo ver komt.’ Hij stond op. ‘Negen maanden, Hannah. Geef God negen maanden de tijd.’

Ze wist dat het geen zin had om in discussie te gaan. De beslissing was genomen zonder enig overleg met haar – zonder haar medeweten of toestemming – en ze had er geen enkele controle over. Terwijl ze Steve nakeek, schoten de verwijten door haar hoofd. Ze had geen interventie nodig en ze wilde dit geschenk niet hebben – vooral niet omdat het zo’n overdreven royaal geschenk was. Ja, ze nam het hem kwalijk. Maar dat was niet het enige. Ze voelde zich ook nog eens schuldig omdat ze ondankbaar was. Dat was echt een rotgevoel.

Mara

1968

Mara Payne beet op haar lip en keek geconcentreerd naar haar tweekleurige schoenen terwijl ze klontjes aarde en gras lostrapte. Deze rol had ze al ontelbare malen gespeeld en ze kende het script uit haar hoofd. Om beurten zouden de teamleiders de namen van haar klasgenoten roepen. De uitverkorenen zouden één voor één naar het betreffende team toe slenteren en gefeliciteerd worden door de rest. Dan zou het hele team weer de koppen bij elkaar steken om de leider adviezen in te fluisteren voor zijn volgende keus.

Mara hoefde niet op te kijken om te weten wat er gebeurde. De voeten naast die van haar waren van Eddie Carter. Ze kende zijn gymshoenen: blauwe strepen, modderige veters en een scheurtje bij zijn grote teen. Eddie was altijd de op één na laatste keus, maar hij werd tenminste nog

gekozen. Mara niet. Zij was degene die overbleef. Altijd. Als de laatste teamleider straks eindelijk haar naam gromde, zou ze met opgeheven hoofd naar hem toe lopen en zichzelf wijsmaken dat het haar niks kon schelen. Die verraderlijke traanspetters op haar schoenen kon ze wel negeren.

Het was een warme avond in augustus. Mara en Tom Garrison zaten op de tribune hotdogs te eten en het honkbalteam van hun zoons, de Kingsbury Knights, aan te moedigen. Zo brachten ze de vrijdagavonden met elkaar door als gezin, een zeldzaamheid. Tom was meestal van maandag tot en met donderdag op reis, zodat Mara in feite als alleenstaande moeder fungeerde. Dat was nog een hele toer, want ze moest overal tegelijk zijn, en op tijd ook. Maar als Tom in Michigan was, was hij een toegewijde vader voor de twee tieners.

‘Lopen, lopen, lopen!’ Tom sprong overeind om de vijftienjarige Kevin toe te schreeuwen, die de bal ver in het middenveld sloeg, het eerste en tweede honk langsende en bij het derde honk slippend tot stilstand kwam. ‘Binnen!’ riep Tom samen met de scheidsrechter. ‘Yes! Goed gedaan, Kev!’ Hij ging weer zitten, nog altijd enthousiast klappend. ‘Ik zal je wat vertellen, Mara: die jongen barst van het talent. Let maar op! Die krijgt vast een sportbeurs voor de een of andere universiteit. Honkbal, rugby, basketbal... noem maar op, hij kan het allemaal.’

Mara nam een slokje van haar suikervrije frisdrank en tuurde de dug-outbank af op zoek naar de dertienjarige Brian. Toen ze hem eindelijk gevonden had, stond ze op. Met haar veel te grote, felgroene tuniek en grote strohoed viel ze bijna niet over het hoofd te zien, maar Brian liet niet merken dat hij haar zag zwaaien. Ze ging weer zitten en tuurde naar haar schoenen. Hopelijk had niemand anders gezien dat hij even haar kant op had gekeken voordat hij haar negeerde. ‘En, weet je al wat meer over jullie plannen voor morgen?’ vroeg ze terwijl ze over haar forse dijbenen wreef.

Tom gaf geen antwoord, maar keek geconcentreerd naar de voorbereidende zwaai van de werper en naar Kevin, die klaar-

stond op het derde honk. Mara wachtte geduldig tot de slagman zijn honkbalknuppel gezwaaid en de bal gemist had. Toen probeerde ze het nog eens. 'Ik vroeg me af wat jullie precies van plan zijn. Blijven jullie de hele dag weg, of komen jullie thuis eten?'

'Weet ik niet. We zien wel.' Hij keek nog steeds naar de slagplaat.

Mara zette haar hoed af en streek haar net geverfde, kastanjebruine haar glad. Ze kon de ammonia nog ruiken. Misschien moest ze weer eens geld over de balk gooien en zichzelf trakteren op een verfbeurt in de kapsalon. Deze kleur kwam uit een doosje. Helaas waren de lichtere plukjes ditmaal niet koperkleurig geworden, maar oranje. Dat zou ze moeten verhelpen zonder alles nog erger te maken. Ze kon natuurlijk altijd terugvallen op een saaie kleur bruin. Of misschien moest ze toch een afspraak maken bij de kapper. Als vijftigjarige mocht ze toch wel iets meer verwend worden dan gewoonlijk, zelfs als Tom het daar niet mee eens was?

Ze zuchtte. 'Ik wil met alle plezier voor iedereen koken, als je denkt dat jullie tegen etenstijd terug zijn.'

Tom nam een hap van zijn hotdog en zwaaide naar Brian. Brian zwaaide terug. 'Ik zeg toch dat ik het niet weet. We zien wel.'

'Het is voor mij gewoon makkelijker om de zaterdag te plannen als ik weet wat ik kan verwachten...'

'Kappen, Mara!' snauwde hij. Met zijn hand wreef hij over zijn grijze, gemillimeterde haar. 'Laat me nou gewoon naar de wedstrijd kijken.' Hij sprong weer op om te juichen toen hij zag hoe Kevin naar de thuisplaat rende tijdens een lage bal naar de korte stop. 'Zo doe je dat, Kev! Goed zo!' Kevin hief zijn sproetige gezicht op naar de tribune en maakte een 'high five' gebaar naar zijn vader.

Mara zette haar hoed weer op. 'Ik vraag alleen...'

Tom draaide zich om en keek haar woedend aan. 'Doe maar gewoon waar je zin in hebt, oké? Als we honger krijgen, eten we onderweg wel iets. Kappen met dat gezeur!'

Mara zag dat een van de andere moeders zich omdraaide en

meellevend naar haar keek. Blijkbaar had ze het gesprek gevolgd. Mara forceerde een brede glimlach en grinnikte luchthartig. ‘Mannen!’ zei ze geluidloos, draaide met haar ogen en schudde haar hoofd.

De volgende drie slagbeurten negeerde ze Tom en deed alsof ze geïnteresseerd was in de andere gezinnen die op de tribune zaten. De andere volkomen gelukkige gezinnen. Na de wedstrijd ging ze staan en keek vanaf de tribune naar Tom, die de jongens omhelsde op het veld. Daarna schuifelde ze langzaam over de parkeerplaats naar haar eigen auto en hield haar tranen in bedwang tot ze buiten het zicht van de andere toeschouwers was.

Toen Tom en de jongens thuiskwamen uit de snackbar, waar ze na elke wedstrijd naartoe gingen, lag Mara al in bed. Ze hield zich slapend.

Op maandagavond zat Mara op het tweepersoonsbed sokken bij elkaar te zoeken. Ze had andere moeders horen zeggen dat ze de schone en droge was gewoon in de wasmand lieten zitten. Hun man en kinderen konden toch zelf wel pakken wat ze nodig hadden? Maar zelf had ze het sorteren van wasgoed nooit vervelend gevonden. Vooral sokken bij elkaar zoeken had iets bevredigends, vond ze. Als ze de helft van een paar niet kon vinden, legde ze de eenzame altijd in de bovenste la van haar dressoir. De vermiste sok zou uiteindelijk wel weer boven water komen... Onderhand zat de bovenste la al helemaal vol met alleenstaande – nee, gescheiden – sokken die ze niet wilde weggoaien.

Daar zou je een countryliedje over moeten schrijven.

Misschien bestond dat zelfs al.

Kevin verscheen in de deuropening op het moment dat Mara het laatste hemd van Tom opborg. ‘Pa zegt dat ik moet doorgeven dat hij pas donderdagavond laat thuiskomt.’

Kevin had voor zijn vijftiende verjaardag een mobiele telefoon gekregen. Sindsdien maakte Tom er een gewoonte van via hem te communiceren. Telefonisch of per sms. De laatste tijd hoorde Mara nog maar zelden Toms stem als hij onderweg was. Of thuis.

Meteen nadat hij de boodschap had doorgegeven, liep Kevin

weer weg. Mara wenste in stilte dat haar zoons eens lang genoeg zouden blijven hangen om een zinnig gesprek te voeren. Als ze naar hun huiswerk of vrienden vroeg, kreeg ze nooit meer reactie dan een grom, of ze haalden zwijgend hun schouders op. De jongens spraken alleen in hele zinnen als ze om eten, wasgoed of taxidiensten vroegen.

‘Kevin, vergeet niet dat je morgen een afspraak bij de orthodontist hebt!’ riep Mara hem na. Hij gaf geen antwoord. ‘Kevin!’

‘Weet ik!’ riep hij vanuit zijn kamer.

‘Waar is mijn spijkerbroek?’ Nu stond Brian in de deuropening.

‘Die heb ik in je la gelegd.’

‘Nee, mijn zwarte.’

‘Die heb ik niet gezien.’

‘Ik heb hem al een week geleden in de was gedaan!’

‘Dat denk ik niet, Brian. Vanmorgen heb ik de wasmand leeg-gemaakt en alles gewassen wat erin zat.’

‘Waar is mijn spijkerbroek dan?’ Het kuiltje in zijn sproetige wangen, naast zijn linkermondhoek, begon te trillen. Hij leek precies op zijn vader zoals hij daar stond, met zijn armen over elkaar en gefronste wenkbrauwen.

‘Kijk eens op de vloer in je slaapkamer. Er ligt een berg troep bij je bureau, zag ik.’

Dawn, haar therapeute, had gezegd dat ze niet meer alle rommel moest opruimen die haar zoons lieten slingeren.

‘Ze moeten zelf wat verantwoordelijkheid nemen,’ had Dawn gezegd. ‘Ze moeten leren dat hun gedrag consequenties heeft.’

Brian verdween en kwam terug met de zwarte spijkerbroek, verfrommeld en opgerold tot een bal. Die gooide hij Mara toe.

‘Ik heb hem morgen nodig,’ zei hij. Kwaad liep hij de kamer uit.

Mara blies langzaam haar adem uit en stopte de spijkerbroek in de lege wasmand.

Op een dag zou alles anders worden. *Alstublieft, God*. Ze wist niet hoelang ze dit nog kon volhouden.